

Міністерство освіти і науки України
Кіцманський коледж
Подільського державного аграрно-технічного університету

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова відбіркової комісії
Т.О. Півторан
« » 2021р

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

з конкурсного предмета «Історія України» для вступників
на основі базової загальної середньої освіти

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
гуманітарних дисциплін
Протокол № 6 від 26. 03. 2021 р
Голова циклової комісії М.В. Карасьова

2021 рік

1. ВСТУП

Не викликає сумніву, що майбутній спеціаліст будь-якого профілю повинен глибоко знати вітчизняну історію, вільно володіти історичними методами дослідження. Для успішного вивчення дисципліни «Історії України», абітурієнт повинен володіти ґрунтовними знаннями шкільної програми за 5-9 клас.

Програма вступних екзаменів з історії України охоплює розділи шкільної програми з курсу «Історія України», які вивчаються при здобуванні базової загальної середньої освіти.

У запропонованій програмі стисло наведено зміст розділів шкільної програми, де вказано основний понятійний апарат, яким повинен володіти випускник 9-го класу, наводиться перелік основних питань, які виносяться на вступні випробування. Цей перелік дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання потрібно звернути увагу при підготовці до вступного екзамену з історії України. Оцінювання результатів вступних випробувань передбачає оцінювання засвоєних абітурієнтами знань і сформованих умінь та навичок:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів, місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- знання історичних понять термінів, їх визначень;
- розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

З дисципліни «Історія України» абітурієнт повинен **знати**:

- ☐ сутність основних проблем історії народу України;
- ☐ основні закони та етапи розвитку людського суспільства від найдавніших часів до початку XX ст.;
- ☐ витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- ☐ суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- ☐ історичні події;
- ☐ зародження та розвиток української державності;
- ☐ процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- ☐ діяльність історичних осіб.

вміти: ☐ порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;

- ☐ оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- ☐ співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- ☐ розрізняти тенденційно подану інформацію;
- ☐ орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- ☐ вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- ☐ аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему.

3. РОЗДІЛИ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

№	Розділ програми	Зміст програми.
	Вступ	Предмет історії України, її періодизація. Джерела.
1.	Стародавня історія України	Поява і розселення людей на території України. Кам'яний вік. Палеоліт. Мезоліт. Неоліт. Форми суспільної організації у кам'яному віці. Енеоліт. Трипільська культура (етнічна приналежність; поселення; господарство; релігія та культура). Бронзовий вік. Племена раннього залізного віку на території України: киммерійці, скіфи, сармати (суспільний устрій, релігія, господарство, військова справа). Античні міста-держави на території України (причини грецької колонізації, господарство; господарство; політичний устрій; культура і релігія; найбільші міста). Боспорське царство. Велике переселення народів. Давні слов'яни (походження; господарство; розселення). Східні слов'яни. Племена східних слов'ян (заняття, вірування, побут та звичаї).
2.	Виникнення та розквіт Київської Русі	Заснування Києва. Кий, Щек, Хорив та їхня сестра Либідь. Розселення східнослов'янських племінних союзів. Куявія. Аскольд. Славія. Рюрик. Утворення Київської Русі. Походження назв «Русь», «Україна». Внутрішньополітична

		та зовнішньополітична діяльність князів: Олега, Ігоря, Ольги. Стосунки княгині Ольги з Німеччиною. Місія єпископа Адалберта до Києва. Правління Святослава. Правління Володимира Великого. Запровадження християнства як державної релігії. Реформи князя Володимира. Князювання Ярослава Мудрого. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Любецький князівський з'їзд. Князювання Володимира Мономаха. Правління Мстислава Володимировича.
3.	Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава – правонаступниця Київської Русі	Причини роздробленості Київської Русі. Наслідки розпаду Київської Русі. Розвиток Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського князівств. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Правління князя Романа Мстиславовича. Князювання Данила Галицького. Доля Галицько-Волинського князівства після смерті Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Похід Батия на Київ. Наслідки золотоординського ярма для українських земель.
4.	Політичний устрій, соціально-економічний, культурний	Суспільно-політичне та господарське життя Київської Русі. Соціальний устрій Русі. Суспільно-політичне та господарське життя Галицько-Волинської держави. Соціальний

	розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX-XIV ст..	устрій Галицько-Волинського князівства. Розвиток освіти та культури Київської Русі. Будівництво Софійського собору та Золотих Воріт в Києві. Створення Остромирового Євангелія. «Повість минулих літ». «Слово о полку Ігоревім». Розвиток освіти та культури Галицько-Волинської держави. Поширення писемності. Походження назви «Україна» та національної символіки.
5.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст..)	Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу Литовської держави. Розгром татар на річці Сині Води. Кревська унія. Політичне становище українських земель після унії. Правління князя Вітовта. Городельська унія. Князювання Свидригайла Ольгердовича. Відновлення та остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства та його перехід у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Включення Закарпаття до складу Угорщини, Буковини до складу Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Господарське життя України. Розвиток ремесел та торгівлі. Магдебурзьке право. Соціальний устрій. Литовські статuti. Антифеодальний рух. Розвиток культури та освіти.

6.	Українські землі під владою Речі Посполитої. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу	Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Д. Вишневецький. Козацькі повстання 90-х років XVI ст.. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Реєстрове козацтво. Участь українського козацтва в Хотинській війні. П. Конашевич-Сагайдачний. Козацькі повстання 20-х – 30-х років XVII ст..
7.	Національно-культурний рух в Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст..	Православна церква в другій половині XVI ст.. Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Братський рух. Пересопницьке Євангеліє. Берестейська церковна унія та її вплив на церковне життя. Утворення греко-католицької церкви. Православна церква в першій половині XVII ст.. Петро Могила. Розвиток освіти та культури. Острозька академія. Києво-Могилянський колегіум. Друкарство (Швайпольт Фіоль, Франциск Скорина, Іван Федоров).
8.	Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст..	Причини, характер та рушійні сили національно-визвольної війни українського народу. Її періодизація. Воєнні дії 1648-1649 рр. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення Української козацької держави – Війська Запорозького. Зборівський мирний договір. Воєнно-політичні події 1650-1653 рр. Білоцерківський договір. Українсько-московські відносини. Переяславська рада. Березневі статті та їх значення. Завершення війни. Діяльність

		Богдана Хмельницького.
9.	Українські землі в другій половині XVII ст.. Поділ України та боротьба за незалежність	Становище Української держави після смерті Богдана Хмельницького. Гетьманування І.Виговського. Умови Гадяцького договору. Московсько-українська війна 1658-1659 рр. та її наслідки. Гетьманування Юрія Хмельницького. Початок поділу України. Період «Руїни» та його наслідки. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Умови та значення для України Бахчисарайського мирного договору та «Вічного миру». Роль і місце Запорозької Січі під час національно-визвольної війни та Руїни. Іван Сірко. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Слобідська Україна.
10.	Українські землі наприкінці XVII – першій половині XVIII ст..	Гетьманування І. Мазепи. Коломацькі статті. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Причини, перебіг та наслідки національно-визвольного повстання на Правобережжі у 1700-1704 рр. Семен Палій. Північна війна та роль українських полків в ній. Повстання І. Мазепи. Переговори Мазепи зі шведською стороною і перехід на бік Швеції. Воєнно-політичні акції Петра I проти українців. Полтавська битва та її наслідки для України. Конституція П. Орлика та її історичне значення. Гетьманування І. Скоропадського. Решетилівські статті. Обмеження автономії Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія. Гетьманування П. Полуботка. Гетьманування

		Д. Апостола Правління гетьманського уряду .
11.	Культура України другої половини XVII – першої половини XVIII ст..	Історичні умови та особливості розвитку культури України. Стан освіти та книгодрукування. Наука. Розвиток літератури: Л. Баранович, І. Гізель, літописи Г. Граб'янки та С. Величка, «Літопис самовидця». Архітектура, графіка та малярство. Видатні українські композитори: А. Ведель, Д. Бортнянський, М. Березовський.
12.	Українські землі у другій половині XVIII ст..	Гетьманування К. Розумовського. Остаточна ліквідація гетьманства. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Гайдамацький та опришківський рухи. Коліївщина. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Приєднання Кримського ханства до Росії.
13.	Культура України другої половини XVIII ст..	Розвиток освіти, науки. Книгодрукування. Література. Музичне та театральне мистецтво. Архітектура та образотворче мистецтво.
14.	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій	Адміністративно-територіальний устрій українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Військові поселення. Україна у вітчизняній війні 1812 р. Національне відродження в Україні.

	половині XIX ст..	Декабристський рух в Україні. Південне товариство. «Руська правда» П. Пестеля. Розвиток національного руху. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Г. Шевченко. Російські та польські суспільні рухи. Антифеодальний рух на українських землях. Виступи під проводом Устима Кармелюка. Київська козаччина.
15.	Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст..	Включення західноукраїнських земель до Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний поділ. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. Національне та соціальне становище українців в Східній Галичині, Закарпатті та Північній Буковині. Соціально-економічний розвиток Західної України. Антифеодальна боротьба на західноукраїнських землях. Повстання під проводом Л. Кобилиці. «Холерні бунти» в Закарпатті. Початок національного відродження в Західній Україні. «Руська трійця». Революція 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях. Діяльність Головної руської ради. Національно-визвольний рух 1848 р. у Галичині.
16.	Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст..	Розвиток освіти, науки. Література. Культурно-освітній рух. «Історія Русів». Архітектура. Образотворче мистецтво. Театр. Музика.
17.	Наддніпрянська	Селянська реформа 1861 р.: мета, зміст, та

	Україна в другій половині XIX ст..	наслідки. Реформи 1860-1870 рр. Політика російського царизму щодо України. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України: сільське господарство, промисловість, торгівля, фінанси. Соціальні зміни в Україні. Суспільно-політичне життя в Україні. Валуєвський циркуляр (1863 р.). Емський указ (1876 р.). Російський визвольний рух в Україні. Польський визвольний рух в Україні. Хлопомани. Український визвольний рух. Діяльність громад. М. Драгоманов. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Діяльність народників в Україні. Діяльність «тарасівців».
18.	Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст..	Адміністративні зміни в Австрійській імперії (1867 р.). Західноукраїнські землі в Австро-Угорській імперії. Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Соціально-економічний розвиток Галичини, Буковини та Закарпаття. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Суспільно-політичні рухи в Західній Україні. Народовці (українофіли). Радикали. Москвофіли. Утворення політичних партій. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».
19.	Культура України у другій половині XIX ст..	Становлення та консолідація української нації. Освіта та наука. Розвиток літератури, архітектури, скульптури та живопису. Театр і музика. Підприємці-меценати.

4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ.

1. Поява перших людей на території сучасної України (кам'яний вік).
2. Поява перших людей на території сучасної України (бронзовий та залізний віки).
3. Кочові племена (германці та іраномовні народи).
4. Кочові племена (тюркомовні народи).
5. Антична колонізація Північного Причорномор'я.
6. Слов'янські племена. Походження слов'ян.
7. Утворення Київської Русі. Теорії походження.
8. Устрій Київської Русі.
9. Київська держава за перших князів.
10. Київська Русь в період найбільшого піднесення та могутності.
11. Період політичного ослаблення Київської держави.
12. Період поліцентралізації Київської Русі.
13. Культура Київської Русі.
14. Галицько-Волинське князівство.
15. Становище українських земель у складі князівства Литовського.
16. Загарбання українських земель Польщею.
17. Українські землі у складі Угорщини та Молдавського князівства.

18. Українські землі у складі Московської держави та Кримського ханства.

19. Люблінська унія та її наслідки.

20. Брестська унія та її наслідки. Братства.

21. Городельську унію та її наслідки.

22. Кревську унію та її наслідки.

23. Культура України у XIV – XVI ст..

24. Виникнення козацтва.

25. Утворення Запорізької Січі.

26. Визвольний рух в Україні у XVI – першій половині XVII ст..

27. Передумови та початок національно-визвольної війни.

28. Успішний визвольний похід Б. Хмельницького.

29. Зборівська та Білоцерківська угоди.

30. Українсько-російський договір 1654 р. «Березневі статті».

31. Україна в роки правління І. Виговського. Гадяцька угода.

32. Гетьманування Ю. Хмельницького. Слободищенський трактат.

33. Андрусівське перемир'я. Гетьманування П. Дорошенка.

34. Правобережний гетьманат у 60-80-х рр..

35. Лівобережний гетьманат у 60-80-х рр..

36. Українська держава за гетьманату І. Мазепи.

37. Північна війна і Україна. Полтавська битва.

38. Конституція П. Орлика.

39. Перша ліквідація гетьманства. Останні гетьмани.
40. Остаточне скасування гетьманату.
41. Гайдамацький рух на Україні.
42. Рух опришків.
43. Поділи Речі Посполитої.
44. Культура України у XVIII ст..
45. Політика Російського та Австрійського урядів на Україні в XIX ст..
46. Масонські ложа та діяльність декабристів на території України.
47. Кирило-Мефодіївське товариство.
48. Охарактеризуйте громадянський рух XIX ст..
49. «Руська трійця». Революція 1848 р. на Західній Україні та її вплив.
50. Соціально-економічна модернізація України.
51. Перелічіть античні-міста держави.
52. Розкажіть легенду заснування Києва.
53. Хто і коли запровадив християнство?
54. Коли і хто збудував Софійський собор?
55. Хто і коли зруйнував Київ?
56. Коли і хто збудував Львів?
57. Коли і між ким підписана Кревська унія?
58. Коли і між ким підписана Городельська унія?
59. Коли і між ким підписана Люблінська унія?

60. Коли і що утворилося після підписання Брестської унії?
61. Що означає слово «козак» і коли трапляються перші письмові згадки про них?
62. Що означає слово «опришок» і коли трапляються перші письмові згадки про них?
63. Що означає слово «гайдамак» і яке постання Ви знаєте?
64. Коли і між ким підписано Віленський мир?
65. Коли і між ким підписано Бучацький мирний договір?
66. Охарактеризуйте Емський указ.
67. Охарактеризуйте Валуєвський циркуляр.
68. Коли і де відкрито перший на Україні університет?
69. Які Ви знаєте декабристські організації XIX ст.?
70. Які Ви знаєте масонські організації XIX ст.?
71. Хто і коли заснував Кирило-Мефодіївське товариство?
72. Хто і коли заснував гурток «Руська трійця»?
73. Охарактеризуйте пруський шлях капіталізації сільського господарства.
74. Охарактеризуйте американський шлях капіталізації сільського господарства.
75. Перелічіть гетьманів України.

5. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

ЗРАЗОК

Кіцманський коледж Подільського ДАТУ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітньо-кваліфікаційний рівень: Молодший спеціаліст

Напрямок підготовки: 08 Право

Спеціальність: 081 «Право»

Навчальна дисципліна: Історія України

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Поява перших людей на території сучасної України (кам'яний вік).
2. Визвольний рух в Україні у XVI – першій половині XVII ст..
3. Перелічіть античні-міста держави.

Затверджено на засіданні

кафедри, циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол № __ від „__” _____ 20__ р

Завідувач кафедри, голова циклової комісії _____ М В. Карасьова
(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____ М В. Карасьова

(підпис) (прізвище та ініціали)

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Рівні	Бали	Критерії оцінювання
1. Початковий	1	Відсутнє знання основного програмного матеріалу; Абітурієнт може відтворити кілька історичних термінів, явищ, повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні «так-ні»);
	2	Частково визначає хронологічну послідовність подій; Розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними. Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу;
	3	Немає розуміння ходу історичного розвитку України в цілому і окремих його етапів; Відсутнє розуміння історичних закономірностей та взаємозв'язків; Відсутнє володіння необхідними для виконання завдання вміннями; Має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами.
2. Середній	4	Наявні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкривається неповно, абітурієнт показує лише окремі знання і вміння; Слабко орієнтується в поняттях; Має фрагментарні навички в роботі з історичними документами;
	5	Самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; Здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання; Знає основні дати;

		Орієнтується в хронології;
	6	Показано загальні знання з історії України, допускаються суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу.
3. Достатній	7	Абітурієнт правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей;
	8	Абітурієнт має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних та змінених нестандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події;
	9	Абітурієнт вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; Абітурієнт виконує прості творчі завдання, володіє методами аналізу історичних явищ, процесів, подій, однак допускаються незначні помилки.
4. Високий	10	Абітурієнт має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів; Вирішує творчі завдання; Вільно володіє визначеними програмою знаннями, вміннями;
	11	Вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях; Відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; Здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну;
	12	Абітурієнт здатен до самостійного вивчення матеріалу; Абітурієнт має системні знання, вміє їх самостійно набувати.

Критерії оцінювання вступного іспиту.

Переведення оцінки у балах в оцінку за 12-бальною системою оцінювання іспиту

Сума нарахованих балів за виконані завдання, переводиться в оцінку за 12-бальною системою оцінювання навчальних досягнень за наступною шкалою.

Оцінка за 200-бальною шкалою системи оцінювання	Оцінка за 12-бальною шкалою системи оцінювання	Оцінка за 5-бальною шкалою системи оцінювання	Примітка
200	12	5	
190-199	11		
180-189	10		
170-179	9	4	
160-169	8		
150-159	7		
140-149	6	3	
130-139	5		
120-129	4		
110-119	3	2	
100-109	2		
100	1		

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О. Д. Історія України: Навч. Посібник. / 3-тє вид., вип., доп. – К.: Академвидав, 2017. – 688 с.
2. Буштрук О. В. Історія України: Навч. Посібник. 7-8 кл. – Х.: Країна мрій, 2013. – 248 с.
3. Власов В. Історія України: Підручник для 7 кл. загально освіт. Навч. закл. – К.: Генеза, 2015. – 280 с.
4. Власов В. Історія України: Підручник для 8 кл. загально освіт. Навч. закл. – К.: Генеза, 2019. – 256 с.
5. Греченко В. А., Ярмиш О. Н. Історія України. Всесвітня історія XX – XXI століть. Довідник для абітурієнта. – Х.: Торсінг, 2018/ – 336 с.
6. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 1914-1939: 10 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2013. – 352 с.
7. Гупан Н. М., Пометун О. І., Фрейман Г. О. Новітня історія України: 11 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2017. – 384 с.
8. Гусак С. В. Історія України. Всесвітня історія XX – XXI століть. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – 368 с.
9. Земерова Т. Ю., Скирда І. М. Практичний довідник. Історія України. – Харків: Весна, 2018. – 448 с.
10. Історія. Комплексний довідник / В. А. Греченко, Ю. Г. Лебедєва, С. Л. Губіна. – Х.: Торсінг плюс, 2009. – 384 с.
11. Історія України XX ст.: Для тих, хто готується до іспитів / О. В. Гісем, В. М. Даниленко, Ф. Л. Левітас, А. Л. Ольбішевський, П. П. Панченко. – К.: Ніка-Центр, 2019. – 160 с.

12. Історія України. Комплексне видання: Довідник. Репетитор. Тренувальні тести / О. П. Мокрогуз, А. О. Ермоленко, О. В. Гісем, О. О. Мартинюк – Х.: «Літера» ЛТД, 2009. – 224 с.
13. Король В. Ю. Історія України: Посібник для абітурієнтів. – К.: Видавничий центр «Академія», 1999. – 360 с.
14. Лях Р. Д., Темірова Н. Р. Історія України. З найдавніших часів до середини XIV ст.: Підруч. Для 7-го кл. серед. шк. – К.: Генеза, 1995. – 119 с.
15. Сарбей В. Г. Історія України (XIX – початок XX ст.): Підручник для 9 класу середньої школи – К.: Генеза, 1996. – 248 с.
16. Швидько Г. К. Історія України (XIV – XVIII ст.) (проб. підруч. для 8 кл. середн. Шк.). – К.: Генеза, 1996. – 304 с.

При підготовці до задачі вступних тестів радимо також використовувати й інші підручники та посібники з історії України, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.